МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«26» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«26» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Філософія науки»
ступінь вищої освіти – доктор філософії
галузь знань – D Бізнес, адміністрування та право
спеціальність – D3 Менеджмент
освітня програма – Підприємництво

Кафедра соціогуманітарних технологій

Силабус склав(ла) доцент кафедри соціогуманітарних технологій соціогуманітарних технологій, к.філос.н., доцент Оксана СІЛЬВЕСТРОВА

Силабус затверджений на засіданні кафедри соціогуманітарних технологій, протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.і.н., доцент Оксана ЖУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Підприємництво», протокол № 3 від «26» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Підприємництво» доктор економічних наук., професор Любов ЛІПИЧ

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/3137

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Філософія науки»

Освітня програма	Підприємництво
Галузь знань / Спеціальність	D Бізнес, адміністрування та право / D3 Менеджмент
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	4 кредити ECTS / 120 годин, семестр 1
Форма контролю	залік
Викладач(і)	к.філос.н., доцент Оксана СІЛЬВЕСТРОВА електронна пошта: o.sylvestrova@lutsk-ntu.com.ua

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Розглянути феномен науки та особливості науково-пізнавальної діяльності. Розкрити сутність методології наукових досліджень, формування методологічної культури, ознайомлення з вітчизняною та зарубіжною методологією та організацією наукової діяльності.

Завдання: Ознайомити здобувачів із ключовими напрямами та основною проблематикою філософії науки, її понятійним апаратом; систематизувати знання щодо історико-філософського контексту філософії науки як розділу філософії; проаналізувати особливості філософії науки як міждисциплінарного знання.

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК01 — ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК02.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК04. Здатність розв’язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

ЗК04 — ЗК04. Здатність розв’язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

СК03 — СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	Лекції	Практ./ Семін./ лаб	Самост. робота	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
Змістовий модуль 1. Розвиток науки та її філософських засад								

№	Назва теми	Лекції	Практ./ Семін./ лаб	Самост. робота	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
1	Тема 1. Феномен науки та предмет філософії науки. Особливості наукового знання.	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
2	Тема 2. Структура та методологія наукового пізнання	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
3	Тема 3. Етика науки в структурі філософії науки	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
4	Тема 4. Становлення і розвиток науки: від витоків до постнекласичного ідеалу раціональності	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
5	Тема 5. Динаміка та закономірності розвитку науки	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
6	Тема 6. Особливості соціогуманітарного пізнання	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
7	Тема 7. Тенденції розвитку сучасної науки	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
8	Тема 8. Філософські проблеми сучасної науки і техніки. Філософія економіки	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
Змістовий модуль 2. Сучасні теоретичні моделі науки								
9	Тема 9. Проблема зростання знань у К. Поппера	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03

№	Назва теми	Лекції	Практ./ Семін./ лаб	Самост. робота	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
10	Тема 10. Концепція розвитку знань Т. Куна	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
11	Тема 11. Науково-дослідна програма І. Лакатоша	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
12	Тема 12. «Анархістська епістемологія» П. Фейєрабенда	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
13	Тема 13. Еволюційна епістемологія С. Тулміна	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
14	Тема 14. Тематичний аналіз науки Д. Холтона	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК01, ЗК04, СК03
15	Тема 15. Сучасні моделі еволюції науки	2	1	5	8	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8, МО9	ЗК01, ЗК04, СК03
	Разом	**30**	**15**	**75**	**120**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 — відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань).

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО3 — колоквіум; МО4 — тестування; МО8 — презентація та виступи на наукових заходах; МО9 — залік.

4. Результати навчання

ПРН04. ПРН04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН05. ПРН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 5 – Гендерна рівність

ЦСР 9 – Промисловість, інновації та інфраструктура

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (60 %) + модульний контроль (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Феномен науки та предмет філософії науки. Особливості наукового знання.

Поняття науки. Наука як діяльність, знання та соціальний інститут. Проблема виникнення науки та особливості науково-пізнавальної діяльності. Світоглядні та методологічні передумови виникнення науки. Основні етапи розвитку науки. Проблема класифікації наук. Наука і філософія. Філософія науки як нова галузь філософського знання.

Тема 2. Структура та методологія наукового пізнання

Особливості наукового пізнання. Рівні наукового пізнання. Форми наукового пізнання. Особливості наукових методів та методологічних принципів науки. Класифікація методів наукового пізнання та особливості їх застосування у пізнавальній діяльності. Структура наукових досліджень.

Тема 3. Етика науки в структурі філософії науки

Поняття та основні складові етики наукової діяльності. Ідеали та норми науки. Відповідальність вченого як основа етики наукової діяльності. Кодекс наукової етики. Етичний кодекс ученого України.

Тема 4. Становлення і розвиток науки: від витоків до постнекласичного ідеалу раціональності

Зародження і розвиток наукових знань: від Стародавнього світу до Нового часу. Поняття та типи наукової раціональності. Класичний ідеал раціональності. Зразки початків наукового методу (Г. Галілей, Ф. Бекон, Р. Декарт, Г.Лейбніц). Революція в природознавстві в кінці XIX ст. – початку XX ст. і формування некласичної науки. Постнекласична (постакадемічна) наука як прояв постмодерну та механізм соціальної детермінації процесу наукового пізнання. Соціокультурна обумовленість наукового та технологічного знання.

Тема 5. Динаміка та закономірності розвитку науки

Загальні закономірності розвитку науки. Основні методологічні програми сучасності: індуктивізм, фальсифікаціонізм, конвенціоналізм, історизм. Кумулятивна модель розвитку науки. Еволюція позитивістських підходів у питанні методології наукового пізнання. Позитивізм, емпіріокритицизм, неопозитивізм та постпозитивізм про особливості наукового пізнання. Проблема істинності теоретичних знань. Діалектико-матеріалістична модель. Методологічна концепція прагматизму (Ч. Пірс, В. Джеймс) та конвенціоналізму (А. Пуанкаре).

Тема 6. Особливості соціогуманітарного пізнання

Науки природничі та науки гуманітарні, науки про природу та науки про дух (В. Дільтей, В. Віндельбанд, Г. Ріккерт). Специфіка гуманітарного пізнання: розуміння і опис, розуміння та інтерпретація, розуміння та пояснення. Методологія соціальних наук М. Вебера. Філософська герменевтика Г. Гадамера. Структуралістське розуміння методології соціогуманітарних наук. М. Фуко: «гра істини» та «влада-знання».
Соціальна верифікація наукового знання у соціогуманітарних, технологічних і природничих науках. Концепція трансгуманізму і проблема еволюційного майбутнього людства.

Тема 7. Тенденції розвитку сучасної науки

Загальна характеристика сучасної науки, її особливості. Глобальний еволюціонізм і сучасна наукова картина світу. Особливості сучасних синергетичних систем та нові стратегії наукового пошуку. Наука та позанаукове знання: проблема взаємозв'язку.

Тема 8. Філософські проблеми сучасної науки і техніки. Філософія економіки

Особливості феномену технонауки. «Технократична концепція», її суть та основні положення. Поняття конвергентних технологій, NBIC-конвергенція. Автоматизація інтелектуальної діяльності людини та проблема штучного інтелекту: етико-філософський аспект.

Тема 9. Проблема зростання знань у К. Поппера

Еволюційно-епістемологічна модель зростання наукового знання К. Поппера. Проблема демаркації між «наукою» та «ненаукою». Принцип фальсифікації як основний критерій науковості. Поняття «фаллібілізму» та суть концепції «епістемології без суб'єкта пізнання» або «епістемології з об'єктивної точки зору».

Тема 10. Концепція розвитку знань Т. Куна

Поняття парадигми та її структура. Наукова революція як зміна парадигм. Нормальний і революційний періоди в розвитку науки. Аномалії, відкриття та кризи в науці. Поняття наукового співтовариства та його роль в розвитку науки.

Тема 11. Науково-дослідна програма І. Лакатоша

Поняття науково-дослідної програми у І. Лакатоша. Структура науково-дослідної програми : «жорстке ядро» та «захисний пояс». Історія розвитку науки як історія боротьби і зміни конкуруючих дослідних програм.

Тема 12. «Анархістська епістемологія» П. Фейєрабенда

Наука як міф XX ст. Підстави епістемологічного анархізму П. Фейєрабенда. Суть правила «допустимо все». Принцип проліферації теорій та принцип неспіввимірності теорій як основні принципи методології анархізму.

Тема 13. Еволюційна епістемологія С. Тулміна

Еволюційний підхід до теорії пізнання. Еволюційна епістемологія як ідентичність біологічної еволюції та пізнавального процесу. Рушійні сили еволюції науки за С. Тулміном. Поняття «інтелектуальної екології».

Тема 14. Тематичний аналіз науки Д. Холтона

«Теми» як стимулюючий фактор розвитку науки за Д. Холтоном. Функції тематичного аналізу. Суть «тривимірної моделі» науки: індивідуальність вченого, стан науки, «публічного» наукового знання на даний час; особливості соціальних факторів, в т.ч. загальний культурний контекст епохи.

Тема 15. Сучасні моделі еволюції науки

Проблемно-трансдисциплінарна модель еволюції наукового знання. «Другий тип» виробництва знання (М. Гіббонс, Х. Новотни). Моделі постакадемічної науки (Дж. Займан), постнормальної науки (Дж. Равец, С. Фунтовіч), «потрійної спіралі: університет-промисловість-держава» (Л. Лейдесдорф, Г. Іцковіц), постнекласичної науки.

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Не передбачено навчальним планом.

10. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів з дисципліни "Філософія науки" спрямована на поглиблення й конкретизацію теоретичних положень, формування вмінь аналізувати класичні й сучасні філософсько-наукові концепції, застосовувати методологічні підходи до власного дослідницького проєкту, аргументовано відстоювати наукову позицію та вести фахову дискусію. Опрацювання тем самостійної роботи має на меті поглибити розуміння проблем феномену науки, специфіки наукового знання, структури та методології наукового пізнання, етичних засад науки, історичних типів наукової раціональності, закономірностей розвитку науки, а також особливостей соціогуманітарного пізнання й сучасних тенденцій науково-технічного прогресу.

11. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

12. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Філософія науки [Текст] : Конспект лекцій для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / Уклад. О.Ю. Сільвестрова. Луцьк: ЛНТУ, 2026. 92 с.

2. Філософія науки : Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / Уклад. О. Ю. Сільвестрова. Луцьк: ЛНТУ, 2026. 48 с.

Праці інших авторів:

3. Афанасьєв А.І., Жарких В.Ю., Філософія та методологія наукових досліджень (конспект лекцій для аспірантів). Одеса, 2023. 115 с. URL: http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/13534/1/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B8%CC%86%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%B0%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%20%D1%83%D0%BA%D1%80%202023.pdf (дата звернення 03.06.2026)

4. Габович О., Кузнєцов В. Огляд сучасної філософії науки : Частина перша: Метапроблема впорядкування та спеціалізація філософій науки. Філософська думка. 2022. № 1. С. 115-133. https://doi.org/10.15407/fd2022.01.115 (дата звернення 03.06.2026)

5. Дзьобань О.П. Філософія науки : підручник. ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». Київ; Одеса : Фенікс, 2024. 516 с. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/dzoban_filosofiya_nauki.pdf (дата звернення 03.06.2026)

6. Добронравова І.С. Практична філософія науки. К.: Університетська книга, 2023. 352 с.

7. Філософія науки і техніки: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра з усіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря

Сікорського; уклад.: Піхорович В.Д., Самарський А.Ю. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 93 с.

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

8. Варипаєв О.М., Байрамова О.В., Сільвестрова О.Ю. Емоційний інтелект та штучний інтелект: філософська рефлексія суб'єктності в процесах пізнання. Філософія та управління. 2025. № 2. С. 25-34. URL: https://www.eu-scientists.com/index.php/fag/article/view/98/91 (дата звернення 03.06.2026)

9. Кондратюк-Антонова Т., Поліщук Н., Сільвестрова О.. Синергетика і проблема об'єктивності в науковому пізнанні. Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy. Vol. 12, No. 4, 2024. С.78-89. URL: https://humstudios.com.ua/uk/journals/tom-12-4-2024/sinergetika-i-problema-ob-yektivnosti-v-naukovomu-piznanni (дата звернення 03.06.2026)

10. Яровий А. М., Сільвестрова О. Ю., Конотопенко О. П. Свідомість і штучний інтелект: межі феноменологічного досвіду. Наукове пізнання: методологія та технологія. 2026. № 1. С. 53-63. DOI: https://doi.org/10.24195/sk1561-1264/2026-1-7

11. Devterov, I., Tokar, L., Silvestrova, O., Lozo, O., & Poperechna, G. Philosophical Dimensions of Digital Transformation and Their Impact on the Future. Futurity Philosophy, 2024. № 3(4). P. 4–19. URL: https://futurity-philosophy.com/index.php/FPH/article/view/123 (дата звернення 03.06.2026)

12. Varypaiev, O., Serohina, N., Serediuk, N., Dorozhko, I., & Silvestrova, O. Ethical challenges in biotechnology: exploring the boundaries of scientific intervention. Synesis, 2025, v. 17, n.1, 1–20. URL: https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/3253/3835 (дата звернення 03.06.2026)

Праці інших авторів:

13. Етичний кодекс ученого України : Постанова загальних зборів НАН України № v0002550-09 від 15.04.2009. URL : Етичний кодекс ученого України | від 15.04.2009 № 2 (rada.gov.ua) (дата звернення 03.06.2026).

14. Максюта М., Соколова О. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез : монографія. Херсон : Олді-плюс, 2020. 310 с.

15. Code of Ethics for Researchers. World Economic Forum. URL: https://widgets.weforum.org/coe/index.html#code (дата звернення 03.06.2026).

16. CONVERGENCE OF KNOWLEDGE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY: Beyond Convergence of Nano-Bio-Info-Cognitive Technologies. URL: http://scienceus.org/wtec/docs/nbic2.pdf (дата звернення 03.06.2026).

17. Feyerabend P. Against the method. An outline of the anarchist theory of knowledge. URL: https://monoskop.org/images/7/7e/Feyerabend_Paul_Against_Method.pdf (дата звернення 03.06.2026).

18. Holton, Gerald James. 1988. Thematic origins of scientific thought: Kepler to Einstein. Cambridge, MA: Harvard University Press. URL: https://dash.harvard.edu/handle/1/23975383 (дата звернення 03.06.2026).

19. Kuhn, T. S. The structure of scientific revolutions. URL: https://ia801209.us.archive.org/9/items/ThomasS.KuhnTheStructureOfScientificRevolutions/Thomas_S._Kuhn_The_structure_of_scientific_revolutions.pdf (дата звернення 03.06.2026).

20. Lakatos I. Falsification and methodology of research programs. http://www.inf.fu-berlin.de/lehre/pmo/eng/Lakatos-Falsification.pdf (дата звернення 03.06.2026).

21. Lakatos I. History of science and its rational reconstruction. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-010-3142-4_7 (дата звернення 03.06.2026).

22. NBIC: Converging Technologies https://bayanbox.ir/view/9172140406278109050/Converging-Technologies-v.4.pdf (дата звернення 03.06.2026).

23. Popper K. Objective knowledge. Evolutionary approach. URL:

http://cpanel-199-nctu.edu.tw/~etang/Marketing_Research/E3_Handout/4POPPER_ObjectiveKnowledge2012.pdf (дата звернення 03.06.2026).

24. Popper K. The logic of scientific research. URL: http://philotextes.info/spip/IMG/pdf/popper-logic-scientific-discovery.pdf (дата звернення 03.06.2026).

25. Rigour, respect, responsibility: a universal ethical code for scientists. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/283157/universal-ethical-code-scientists.pdf (дата звернення 03.06.2026).

26. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: https://plato.stanford.edu/ (дата звернення 21.05.2025).

27. Toulmin, S. E. The philosophy of science. An introduction. London: Hutchinson University Library. (Third impression, 1957).

III. Інформаційні ресурси

28. Науковий журнал «Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences» / «Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках» https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS

29. Науковий журнал «Дослідження з історії і філософії науки і техніки» https://www.vestnikdnu.dp.ua/index.php/ifnit

30. Науковий журнал «Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії» https://periodicals.karazin.ua/philosophy/about#gal

31. Науковий журнал «Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки» https://periodicals.karazin.ua/thcphs

32. Електронна бібліотека «Україніка» http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?q=%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F&C21COM=F&I21DBN=SIMPLE&P21DBN=UKRLIB

33. Philosophy of Science Association https://www.philsci.org/journals.php

34. Stanford Encyclopedia of Philosophy https://plato.stanford.edu/